

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації**

Нижника Григорія Петровича

**«Роль прокурора на завершальному етапі досудового розслідування»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 – Право,
спеціальності 081 – Право**

1. Актуальність теми та її зв'язок із планами наукових робіт.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше здійснено комплексне теоретико-прикладне осмислення завершального етапу досудового розслідування як самостійного правового феномена, що має визначальне значення для результатів усього кримінального провадження. У роботі розкрито правову природу цього етапу, його процесуальний зміст та функціональне призначення, що дало змогу виокремити його з-поміж інших стадій досудового розслідування не лише як технічний, а як концептуально ключовий процесуальний етап.

Вперше обґрунтовано комплексний підхід до розуміння ролі прокурора на завершальному етапі досудового розслідування, визначено межі його дискреційних повноважень, рівень процесуальної відповідальності та значення у забезпеченні принципів законності, змагальності та рівності сторін. У межах дослідження запропоновано авторське бачення алгоритмів прийняття рішень прокурором, методів правової оцінки зібраних доказів та способів запобігання зловживанням процесуальними правами стороною захисту.

На відміну від наявних у науці кримінального процесу досліджень, у яких увага переважно зосереджувалася на формах закінчення досудового розслідування, у цій роботі вперше здійснено акцент на комплексній характеристиці завершального етапу з урахуванням центральної ролі прокурора як гаранта справедливого, ефективного та неупередженого кримінального провадження. Відтак дисертаційне дослідження заповнює наукову прогалину щодо формування цілісного уявлення про провідну роль прокурора як

процесуального фільтра, гаранта балансу інтересів сторін та захисника справедливості. Запропоновані підходи сприятимуть концептуальному оновленню кримінального процесу, цифровій трансформації процедур, підвищенню ефективності й відповідальності прокурора в реалізації завдань кримінального провадження.

2. Особиста участь автора в отриманні конкретних наукових результатів, викладених у дисертації. Дисертація є самостійним дослідженням та відображає особисті напрацювання автора. Робота містить власні ідеї, положення та розробки, що забезпечили досягнення мети та виконання поставлених завдань. Використані у дисертації напрацювання інших учених подані з обов'язковими покликаннями та застосовані виключно як теоретико-методологічна і практична основа для обґрунтування авторських висновків.

3. Ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень і рекомендацій. Обґрунтованість висновків підтверджується їх відповідністю висновкам до окремих розділів та загальних висновків дисертації. Достовірність отриманих результатів ґрунтується на використанні комплексу теоретичних і прикладних методів, зокрема порівняльно-правового, системного та емпіричного аналізу, що дало можливість дослідити як нормативні, так і практичні аспекти процесуального керівництва прокурора. Це підтверджується актами впровадження результатів дослідження та їх апробацією у практичній діяльності.

Дисертація підготовлена в межах наукової теми Навчально-наукового інституту права імені І. Малиновського Національного університету «Острозька академія» «Забезпечення справедливого правосуддя, захисту прав та законних інтересів особи в судочинстві; зарубіжний досвід» (номер державної реєстрації 0119U001223, 2019–2023 р.; номер державної реєстрації 0123U103598, 2023–2027 р.). Тему дослідження «Правові засоби нейтралізації незаконної діяльності захисника на досудовому розслідуванні» затверджено рішенням Вченої ради Національного університету «Острозька академія» від 24.11.2016, уточнена – рішенням Вченої ради Національного університету «Острозька академія» від 27.03.2025, протокол № 11.

Основні результати дисертаційного дослідження були апробовані автором під час виступів на наукових конференціях і круглих столах, зокрема: Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні» (Рівне, 25 травня 2020 року; 19 травня 2022 року); науковій конференції «Березневі читання пам'яті Василя Попелюшка» (Острог, 2025 р.); XIII Всеукраїнській конференції студентів та аспірантів «Кримінальний процес очима молодих дослідників» (Харків, 15 травня 2025 року); круглому столі «Україна та ЄС: адаптація кримінального та кримінального процесуального законодавства» (Львів, 23 травня 2025 року), а також Міжнародній науково-практичній конференції «Теоретико-прикладні проблеми юридичної науки на сучасному етапі реформування кримінальної юстиції» (Хмельницький, 30 травня 2025 року). Основні теоретичні положення та висновки дисертаційного дослідження викладено у 6 наукових статтях, з яких 5 опубліковано у фахових виданнях України, 1 – у фаховому виданні іншої держави.

4. Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що вперше обґрунтовано, що завершальний етап досудового розслідування є самостійною, структурно й функціонально відокремленою стадією кримінального провадження, яка охоплює комплекс процесуальних дій, спрямованих на прийняття одного з передбачених законом рішень щодо закінчення розслідування; класифіковано функції прокурора на завершальному етапі досудового розслідування, пов'язані з відкриттям матеріалів стороні захисту, а саме: оцінювальну (аналіз достатності доказів), інформаційно-забезпечувальну, організаційно-контрольну, гарантійно-змагальну та процесуально-регулюючу; обґрунтовано доцільність виокремлення кожної з них як елемента реалізації принципу змагальності та належного процесуального управління; виокремлено функцію прокурора з протидії процесуальним зловживанням як одну з ключових на завершальному етапі досудового розслідування, що має бути реалізована через механізми процесуального фільтрування, контролю за дотриманням принципів добросовісності та розумності строків; запропоновано заборонити знищення

матеріалів НСРД до набрання законної сили вироком суду, а також надати стороні захисту право звертатися з мотивованим клопотанням про розсекречення таких матеріалів. У дисертації удосконалено класифікацію форм завершення досудового розслідування, доповнену самостійною п'ятою формою – зверненням до суду з клопотанням про закриття у зв'язку із закінченням строків давності; характеристику повноважень прокурора при затвердженні обвинувального акта та його скеруванні до суду, з урахуванням як формальних вимог до змісту обвинувального акта, так і контексту дискреційного оцінювання доказів і процесуальних ризиків; тлумачення повноважень прокурора при прийнятті рішень про закриття кримінального провадження або звернення до суду із відповідним клопотанням, зокрема з огляду на необхідність врахування не лише формальних, а й матеріально-правових підстав, впливу інтересів сторін і судової практики; підхід до тлумачення принципу змагальності як основи забезпечення балансу сторін на завершальному етапі досудового розслідування, з урахуванням ролі прокурора в частині відкриття матеріалів, дотримання строків та реагування на процесуальні зловживання; пропозиції щодо змін до ст. 293 КПК України – в частині уточнення послідовності дій при врученні обвинувального акта та реєстру матеріалів досудового розслідування.

5. Наукове та практичне значення роботи полягає в тому, що викладені у ньому положення, висновки та пропозиції можуть бути використані у кількох напрямках. У науковій діяльності – як підґрунтя для подальших наукових досліджень проблем здійснення прокурором повноважень на завершальному етапі досудового розслідування. У практичній сфері – для удосконалення процесуальної діяльності прокурора при оцінці доказів, прийнятті кінцевого рішення щодо форми закінчення досудового розслідування, а також у межах підвищення кваліфікації працівників органів прокуратури (Офіс Генерального прокурора України, Тренінговий центр прокурорів України). В освітньому процесі – під час розроблення та викладання навчальних курсів із кримінального процесу, підготовки відповідних навчально-методичних матеріалів. **Практичне значення** також відображається в отриманні висновків і вироблення рекомендацій, які можуть бути використані в нормотворчій діяльності,

правничій освіті, а також в повсякденній практичній діяльності суддів під час винесення рішень у кримінальному провадженні.

6. Використання результатів роботи. Теоретичні, емпіричні та практичні результати дисертації впроваджені в практичну діяльність Офісу Генерального прокурора (відгук про впровадження від 21.08.2025 року), Тренінгового центру прокурорів України (акт впровадження від 21.08.2025 року), а також впроваджені в освітній та науковий процеси Навчально-наукового інституту права імені І. Малиновського Національного університету “Острозька академія” (акт впровадження від 23 червня 2025 року).

7. Повнота викладення матеріалів дисертації у роботах, опублікованих автором. Основні положення та результати дисертації були відображені в 11 публікаціях. Серед них: 5 статей в українських фахових виданнях категорії «Б», 1 стаття в міжнародному виданні, 6 публікацій у збірниках матеріалів всеукраїнських конференцій.

8. Відповідність чинним вимогам щодо оформлення дисертації. Анотація, структура та обсяг дисертації відповідають установленим вимогам. Дослідження Нижника Григорія Петровича «Роль прокурора на завершальному етапі досудового розслідування» – це завершена праця, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що розв’язують конкретне наукове завдання, яке становить значну цінність для розвитку сучасної юридичної науки. Науковий рівень дисертації відповідає вимогам, викладеним у Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

9. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана правильною українською мовою у відповідності до норм правопису. Характер викладу матеріалу дослідження відповідає науковому стилю та забезпечує зрозумілість сприйняття наукових положень, висновків та рекомендацій наукової роботи.

10. Рекомендація дисертації до подання у разову спеціалізовану вчену раду. Роботу Нижника Григорія Петровича «Роль прокурора на завершальному етапі досудового розслідування» рекомендовано до захисту в разовій

спеціалізований вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 – Право, спеціальності 081 – Право.

Результати дослідження обговорено та схвалено на розширеному засіданні міжкафедрального семінару у складі кафедри цивільно-правових дисциплін та кафедри кримінально-правових дисциплін імені Василя Попелюшка Навчально-наукового Інституту права ім. І. Малиновського Національного університету «Острозька академія» (протокол № 1 від 25 серпня 2025 року).

РЕЗУЛЬТАТИ ГОЛОСУВАННЯ:

«ЗА» – 14 осіб,

«ПРОТИ» – 0 осіб,

«УТРИМАЛИСЬ» – 0 осіб.

Голова засідання:

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін
Національного університету
«Острозька академія»

Тетяна БЛАЩУК

ПІЛІПС БЛАЩУК Т.Б.
ПІДТВЕРДЖУЮ
НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ
КАДРІВ НАУ-ОА